

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 11 grudnia 2023 r.

Pozycja 343

POSTANOWIENIE

z dnia 19 września 2023 r.

Sygn. akt Tw 6/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczółkowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym wniosku związku wyznaniowego Domy Modlitwy Jana Pawła II z siedzibą w Kielcach w sprawie zgodności:

art. § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 grudnia 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. poz. 2398) oraz § 12a rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. poz. 491, ze zm.) w zakresie, w jakim nakładają obowiązek szczepień przeciwko COVID-19, z art. 30, art. 31 ust. 3, art. 32, art. 39, art. 53, art. 65 ust. 1 i art. 70 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania wnioskowi dalszego biegu.

UZASADNIENIE

1. We wniosku z 28 kwietnia 2022 r. (data nadania) związek wyznaniowy Domy Modlitwy Jana Pawła II z siedzibą w Kielcach (dalej: wnioskodawca), reprezentowany przez osobę fizyczną, wystąpił z żądaniem wskazanym w komparycji niniejszego postanowienia.

2. Uzasadniając swoją legitymację do zainicjowania niniejszego postępowania, wnioskodawca wskazał, że „związek wyznaniowy lub kościół w zakresie swojego działania zatrudnia w celu realizacji swoich celów – w tym pomocy w zakresie ochrony zdrowia – osoby wykonujące zawody medyczne. Zgodnie z zasadami wyznawanej wiary, wierni popierają wszelkie godziwe środki ochrony życia i zdrowia uwzględniające godność i prawo człowieka do życia od poczęcia do naturalnej śmierci” (s. 3 wniosku).

Zdaniem wnioskodawcy zaskarżony § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 grudnia 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. poz. 2398) „*de facto* legalizuje i ułatwia praktyki dyskryminacji w miejscu pracy, nauki [i] studiów ze względu na kryterium zaszczepienia przeciwko COVID-19”, co narusza zasadę poszanowania i ochrony godności człowieka zawartą w art. 30 Konstytucji (s. 5 wniosku).

Przepis ten „bezwzględnie i zupełnie uchyla ochronę prawną podmiotów w nim wskazanych” oraz „tworzy system nacisku na poddanie się szczepieniu przeciwko COVID-19 przez osoby wykonywujące zawody medyczne i studiujące kierunki medyczne”. Jest „zachętą, a także błędnie powoływaną podstawą do rozwiązania stosunku pracy przez pracodawców”. W ocenie wnioskodawcy nie zapewnia on poszanowania i ochrony życia i zdrowia, co potwierdzają „liczne wątpliwości części środowisk medycznych i naukowych” (s. 6 wniosku).

Kwestionowana regulacja budzi również wątpliwości pod względem zgodności z art. 39 Konstytucji, ponieważ „podawanie warunkowo dopuszczonych do obrotu szczepionek przeciwko COVID-19 jest eksperymentem medycznym” (s. 6 wniosku).

„Nałożony w drodze rozporządzenia obowiązek poddania się szczepieniom przeciwko COVID-19 prowadzi do różnicowania podmiotów i ich sytuacji prawnej w zakresie podejmowania zatrudnienia, wyboru zawodu, kierunku studiów ich kontynuacji. (...). Tego rodzaju przepisy prowadzą do dyskryminacji bezpośredniej i powodują, że prawo pozytywne jak w systemach totalitarnych wpływa na wolności i prawa jednostki i przeczy prawu naturalnemu” (s. 8 wniosku).

Wnioskodawca podkreślił, że zaskarżone przepisy „wpływają w szczególności na sytuację prawną członków wyznania, które nie zgadza się zgodnie z zasadami swej wiary na korzystanie z nieetycznie wyprodukowanych (...) «szczepionek» przeciwko COVID-19”. Ze względu na to, że „proces i produkcja” tych preparatów następuje „z linii komórkowych dzieci nienarodzonych”, zmuszanie do ich przyjęcia i uzależnianie od tego prawa do zatrudnienia czy nauki stanowi także pogwałcenie wolności sumienia i wyznania (s. 8 wniosku).

Naruszenie praw osób objętych zakresem zaskarżonych przepisów następuje „bez dostatecznego usprawiedliwienia wartościami, zasadami i prawami konstytucyjnymi” (s. 9 wniosku).

W opinii wnioskodawcy kwestionowane regulacje „pozwalają na pozbawienie pracy, czy relegowanie ze studiów w majestacie prawa, które stało się zadekretowanym bezprawiem. Tego rodzaju legislacja zamiast pełnić rolę wychowawczą, wpływać na jego stałość i przejrzystość – powoduje negatywne skutki społeczne, ekonomiczne [...] dla systemu polskiej służby zdrowia obecnie i w przyszłości. Powyższe wskazuje na ewidentne naruszenie zasad poprawnej legislacji” (s. 9 wniosku). Ponadto „kwestionowany przepis nie czyni zadość wskazywanym w orzecznictwie TK wymogom określoności, przewidywalności i precyzji języka przepisów prawnych” (s. 10 wniosku).

3. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 7 lutego 2023 r. (doręczonym pełnomocnikowi wnioskodawcy 13 lutego 2023 r.) wnioskodawca został wezwany do usunięcia braków formalnych wniosku przez: 1) podanie i udokumentowanie podstawy prawnej działania wnioskodawcy, 2) wykazanie, że osoba, która została wskazana jako uprawniona do reprezentowania wnioskodawcy, posiada taką legitymację, 3) uzasadnienie, że kwestionowane normy dotyczą spraw objętych zakresem działania wnioskodawcy, 4) doręczenie poświadczanego za zgodność z oryginałem jednolitego tekstu statutu wnioskodawcy, 5) doręczenie czterech odpisów wniosku.

Powyższe zarządzenie zostało doręczone osobie wskazanej w treści wniosku jako pełnomocnik wnioskodawcy 13 lutego 2023 r. Do dnia wydania niniejszego postanowienia braki formalne wniosku nie zostały usunięte.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) wniosek złożony przez podmiot, o którym mowa w art. 191 ust. 1 pkt 3-5

Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Prezes Trybunału kieruje do wyznaczonego przez siebie sędziego Trybunału w celu wstępnego rozpoznania na posiedzeniu niejawnym. Trybunał bada, czy wniosek spełnia wymagania przewidziane w art. 191 ust. 2 Konstytucji oraz w art. 47 i art. 48 u.o.t.p.TK, a także czy nie jest oczywiście bezzasadny (art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK).

W wypadku wniosków kościołów lub innych związków wyznaniowych powyższe wymogi są badane z uwzględnieniem powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz wewnętrznych postanowień statutowych danej organizacji (por. postanowienia z 5 października 2005 r. i 9 stycznia 2006 r., sygn. Tw 37/05, OTK ZU nr 1/B/2006, poz. 6 i 7 – dotyczące wniosku Kościoła Nowego Przymierza w Lublinie oraz wyrok z 10 grudnia 2014 r., sygn. K 52/13, OTK ZU nr 11/A/2014, poz. 118 – dotyczący wniosku Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej).

2. Trybunał stwierdził, że analizowany wniosek nie może zostać przekazany do rozpoznania merytorycznego z dwóch niezależnych od siebie powodów.

2.1. Po pierwsze, wnioskodawca nie jest legitymowany do zainicjowania postępowania w trybie art. 188 w związku z art. 191 ust. 1 pkt 5 Konstytucji.

W literaturze wskazuje się, że prawo do inicjowania postępowania na podstawie tych przepisów nie przysługuje podmiotom prywatnym, uznającym się samoistnie za „kościół” lub „związek wyznaniowy” (bez względu na formę prawną, w jakiej występują w obrocie). Legitymacja wnioskowa w postępowaniu przed Trybunałem zależy bowiem od obiektywnych kryteriów wynikających z przepisów prawa, a nie od subiektywnej identyfikacji danego podmiotu (por. A. Mączyński, J. Podkowik, uwagi do art. 191, [w:] *Konstytucja RP. Tom II. Komentarz do art. 87-243*, red. L. Bosek, M. Safjan, Warszawa 2016, s. 17-18, Legalis).

Trybunał Konstytucyjny z urzędu ustalił, że związek wyznaniowy Domy Modlitwy Jana Pawła II nie ma sytuacji prawnej uregulowanej w odrębnej ustawie oraz nie jest wpisany do informatycznego Rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych, prowadzonego przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Według informacji dostępnych w domenie publicznej Domy Modlitwy Jana Pawła II to „internetowy ruch katolicki” (por. <http://www.domymodlitwyjp2.pl/>). Podmiot taki nie został jednak wymieniony wśród osób prawnych Kościoła Katolickiego w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1347, ze zm.) ani nie uzyskał osobowości prawnej w trybie wskazanym w art. 10 tej ustawy (tj. na podstawie rozporządzenia ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych).

Wobec powyższego należy stwierdzić, że wnioskodawca nie jest kościołem lub związkiem wyznaniowym w rozumieniu art. 191 ust. 1 pkt 5 Konstytucji, uprawnionym do inicjowania postępowania w trybie art. 188 Konstytucji. Okoliczność ta uniemożliwia nadanie wnioskowi dalszego biegu.

2.2. Po drugie, wnioskodawca nie usunął braków formalnych wniosku, wskazanych w zarządzeniu Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 7 lutego 2023 r. Zostało ono skutecznie doręczone osobie wskazanej w treści wniosku jako pełnomocnik wnioskodawcy 13 lutego 2023 r. i zawierało pouczenie o ujemnych skutkach procesowych jego niewykonania.

Do dnia wydania niniejszego postanowienia wnioskodawca nie ustosunkował się do powyższego zarządzenia, w tym nie przedstawił dokumentów stanowiących podstawę prawną jego działania i potwierdzających legitymację osoby wskazanej jako pełnomocnik.

Wobec powyższego Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK wnioskodawcy przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.